

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۰/۲۲

نور محمد غفوري

د کانديدانو اوسنی ترکیب او راتلونکی پارلمان

د تلي مياشتني انتخاباتي کمپاينونو د هيواد په ښارونو او کليو کې ټول نور بهيرونه تر سپوږمۍ لاندې راوستلي دي. د هيواد د پارلمان د ۲۴۹ چوکيو له پاره ۲۵۰۰ کسانو ځانونه کانديد کړي چې د ۸۰۰ څخه زيات کانديدان يوازې د کابل ولايت څخه دي چې د ۳۳ چوکيو له پاره کانديد دي. غواړم په دې ليکنه کې لوستونکو ته په لنډه توگه د کانديدانو د ترکیب په اړه د خپلو معلوماتو پر بنسټ معلومات وړاندې کړم.

د هيواد ولسي جرگې ته کانديدان د مختلفو ټولنيزو گروپو او د مختلفو هدفونو له پاره راپورته شوي. که د کانديدانو فهرست، عکسونو او شعارونو ته وکتل شي، د مختلفو مقياسونو پر اساس په مختلفو گروپونو ویشل کېدای شي. د گوندونو سره د اړوندتوب د مشخصې پر بنسټ د راتلونکي پارلمان کانديدان په دوو غوره کتگوريو ویشل کېږي:

1. يوه ډله هغه کسان دي چې د مختلفو گوندونو له پلوه کانديداتوري ته وړاندې شوي دي. د دې ډلې گڼ شمير هغه کسان دي چې د جهادي تنظيمونو لخوا معرفي شوي، خو يو کم شمير داسې کسان هم شته چې د غير جهادي ملي او دموکراتو گوندونو په استازيتوب يې ځانونه کانديد کړي دي. داسې ښکاري چې دا کسان به د پارلمان له لارې خپلو گوندي مبارزو ته دوام ورکوي.

2. بله ډله هغه کسان دي چې د مستقل کانديد په حيث انتخاباتي سياليو ته را وړاندې شوي او د دې ډلې شمير ډير دی. خو په دې مستقلو کانديدانو کې ډير داسې کسان هم شته چې په گوندونو کې يې عضويت څرگند او يا د يوه او يا بل گوند خواته واضح ميلان لري.

د ټولنيزې مېدا پر بنسټ هم د پارلمان کانديدان له مختلفو ټولنيزو طبقو او اقدارو را پورته شوي دي.

1. يوه ډله د اوسنيو واکمنانو او د مجاهدينو د رهبرانو اولادونه او خپلوان دي چې د خپلوشتمنيو او واک د ساتلو او دوام په خاطر يې رامخته کړي او کانديد کړي دي. (لکه د ښاغلي محقق، انجنير حکمتيار، جنرال دوستم، اسماعيل خان، جنرال بابه جان، انوري، کریم خليلی او نورو زامن او نږدې خپلوان). د همدې ډلې د برياليتوب امکان هم زيات دی، ځکه چې دوی سياسي واک، وسلې او پرېمانه پيسې او نور امکانات په لاس کې لري.

2. بله ډله هغه کسان دي چې د اوسني دولت او حکومت سره او يا د هغو د يوه او يا بل لوري سره په هماهنگۍ کې او د هغوی په تشويق او حمايت يې ځانونه کانديد کړي او د حکومتې واکمنانو لخوا حمايه کېږي.

3. د کانديدانو بله ډله د پارلمان پخوانی وکیلان او يا د ولايتي شوراگانو غړي دي. دوی هم د برياليتوب چانس لري، ځکه چې د پيسو څښتنان او د رايو په ټولولو او اخيستلو کې مهارتونه او د کمپاين کولو تجربې لري.

4. د کانديدانو په لړ کې هغه کسان هم ډير دي چې د دولت په نظامي او ملکي برخه کې يې لوړې دندې اجرا کړي او اوس تقاعد ته سوق شوي دي.

5. د اقتصادي تصديو (توليدی فابريکو، خصوصي پوهنتونونو، لوژستيکي، اکمالاتی او تجارتي شرکتونو او نورو) رئيسانو او استازو هم ځانونه پارلمان ته کانديد کړي. د دوی گڼ شمير په اقتصاد کې له پرېمانه تجربو او برياليتوبونو سره سره د سياست له چارو سره په لازمه اندازه بلدتيا او مهارت نه لري.

6. د دې تر څنګ ځوانانو، د لوړو زده کړو څښتنانو، سياسيونو او د سياست مينه والو هم د پارلمان د چوکيو د نيولو له پاره د سياليو ميدان ته را دانگلي. که د ټولني عمومي روحيې او له تنظيمي سياستونو او دولتي واکمنانو سره د خلکو د مخالفت او نارضايتي کچې ته وکتل شي، د همدې کسانو د برياليتوب چانسونه شته. خو څرنگه چې په افغانستان کې د شفافو او عادلانه انتخاباتو امکان نشته، پلويان يې پخپلو منځو کې تفاهم نه لري، پيسې، وسلې او سياسي واک په لاس کې نه لري چې په روانو انتخاباتو کې غوره رول لوبوي، نو د برياليتوب چانس يې کم دی.

7. د کانديدانو په لړ کې داسې کسان هم شته چې په خارجي هيوادونو کې ژوند او کار کوي، خو د انتخاباتو له پاره افغانستان ته راغلي او ځانونه يې ولسي جرگې ته کانديد کړي دي. په دې لړ کې داسې کسان هم شته چې

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له اليرلو مخکې په خیر و لولئ

افغانی پاسپورت نه لری. خو ورځي مخکي همداسي یو کس د انتخاباتو د مستقل کمیسیون لخوا د کاندیدانو له لسته لرې شو چې افغانی تذکره یې نه لرله.

د جنسیت له پلوه د نارینه و تر څنګ د ښځو کاندیدانو شمیر هم د لید وړ دی.

که د پارلمان کاندیدان د هغوی د موخو او د هغوی د سپورتګرانو له نظره تحلیل شی، کولای شو ووايو چې:

1. د سړ کال په انتخاباتو کې ګڼ شمیر روشنفکرانو، د لوړو تحصیلاتو لرونکو ځوانانو، سیاسي شخصیتونو، اجتماعي فعالانو او زړه سواندو دموکراتانو ځانونه د پارلمان له پاره کاندید کړي دي. دا ډول کسان چې ځیني یې د انتخاباتي کمپاین سره بلديت نه لري، د رایو د رانیولو، د ډوډی او پلویو د ورکولو، محلونو، قوماندانانو او محلي مشرانو ته د مرستو ورکولو توان او د حکومتی کسانو حمایت ورسره نشته، د لوړو هیلو او وطن ته د صادقانه خدمت له ارمانونو سره سره یې د کامیابی چانس کم دی. دې کسانو د خپلو خپلوانو، ملګرو او همفکرانو سره د اړیکو تر څنګ د اجتماعي شبکو او تبلیغاتو له لارې خپل تبلیغاتي کمپاین پر مخ یووړ. د تلویزیوني اشتهاراتو او د لویو میتونو د جوړولو څخه یې برخي و.

2. دموکرات، تکنوکرات، په خارج کې اوسیدونکی او کارکوونکی او هغه سیاسي مشران او جنگي قوماندانان چې له خارجیانو سره نږدې اړیکي لری او د خلکو تر منځ داسي فکر کيږي چې دوی له خارجیه حمایه کيږي او د خارجي اهدافو د عملی کولو له پاره افغانستان ته را استول شوی او کاندید شوی دی. دلته باید ووايم چې زما د شخصي پیژندګلوی، معلوماتو او تحلیل پر اساس دا ډول قضاوت د دوی ډیرو په اړه سم نه دی.

3. هغو کسانو هم د پارلمان له پاره ځانونه کاندید کړي دي چې په وروستیو کالونو کې له خارجیه حمایه شوی، د خلکو او دولتي مخکي او شتمنی یې غصب کړي، ظلمونه یې کړي، او له روا او ناروا لارو یې بی حسابیه شتمنی راټولي کړي، اوس غواړي چې دا باد راوړي پیسي او توره شتمني وساتي او د همدې له پاره د پارلمانی مصنونییت د ترلاسه کولو په خاطر یې ځانونه ولسی جرګې ته کاندید کړي دی.

4. د کاندیدانو په ډله کې محلي قوماندانان، قومی او مذهبي مشران او مخور هم لیدل کيږي.

د کاندیدانو دې ترکیب او د انتخاباتي کمپاین او د انتخاباتو د مستقل کمیسیون لخوا د نن او پرون د انتخاباتو بهیر ته په کتو سره دا پایله تر لاسه کيږي چې افغانستان به په راتلونکو پنځو کالونو له اوسني پارلمان څخه په نسبي توګه د ښه پارلمان څښتن وی، خو له نسبي مثبت بدلون سره سره به تخصصی، معیاري، فعال او د خلکو خدمتګار پارلمان ونه لري.

پای